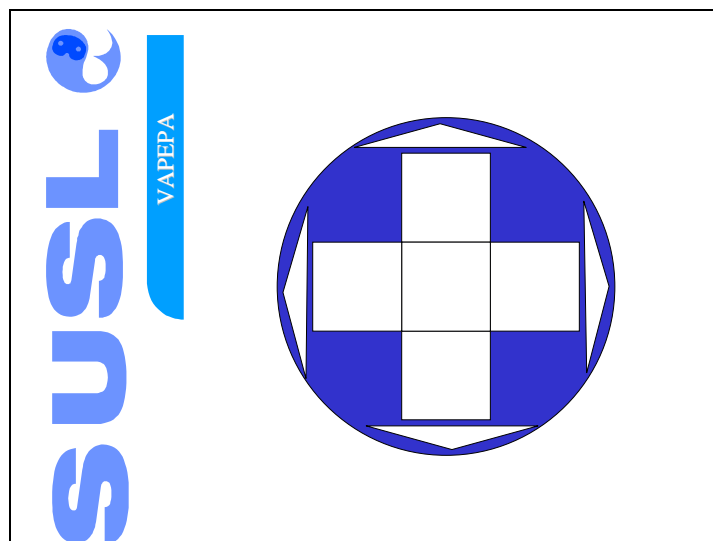

SUOMEN URHEILUSUKELTAJAIN LIITTO RY

JA

VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU

Selvitystyön laatija Rauno Vihriälä

TIIVISTELMÄ

Suomen Urheilusukeltajain Liitto ry:n (SUSL) toimeksiannosta on laadittu selvitys urheilusukeltajien toiminnasta Vapaaehtoisen pelastuspalvelun osallistujana sekä keskeisten yhteistyöviranomaisten etsintä- ja pelastuspalveluun liittyvästä normistosta. Selvitystyön tuli käsittää myös esityksiä vedenalaisen etsintä- ja pelastuspalvelun organisoiminnin ja koulutustoiminnan kehittämisestä.

Selvitykseen on koottu kehitystyön kannalta keskeisiä osia järjestöjen julkaisuista, viranomaisten normistoista, viranomaisten haastatteluista, Vapepa- foorumin ja SUSL:n pelastuspalveluseminaarin koulutusmateriaalista.

SUSL:n jäsenseuroilta pyydettiin keväällä perustietoja seurojen osallistumisesta Vapepa- toimintaan, ratkaisumalleja toiminnan organisoiminnista sekä Vapepa- koulutustarpeista. Vastaukset olivat sekä määrällisesti että sisällöllisesti vajavaisia.

Selvitystyö liittyy Suomen Urheilusukeltajain Liiton seuratoimintavaliokunnan vuosiohjelmaa siten, että em. valiokunta vastaa kehittämishankkeeseen kuuluvan koulutusohjelman ja siihen kuuluvan opetusmateriaalin laadinnasta.

Selvitystyössä ”**hätäkeskuksella**” tarkoitetaan uudessa hätäkeskuslaissa mainittujen pelastushallinnon, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen hätäkeskusten lisäksi myös vanhan lainsäädännön tarkoittamia pelastushallinnon ja poliisin hälytyskeskuksia.

Selvitystyön laatijana esitän kaikille eri viranomaisten ja järjestöjen edustajille parhaimmat kiitokset arvokkaasta avusta ja hyvästä yhteistyöstä.

Helsingissä tammi kuun 16. päivänä 2003

Rauno Vihriälä
CMAS P3 FIN 121 / CMAS M3 FIN 102
RUS ry:n jäsen

Maavallintie 19 A
00430 HELSINKI
rauno.vihriala@pp.inet.fi

SUOMEN URHEILUSUKELTAJAIN LIITTO RY JA VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU

TIIVISTELMÄ	2
1. JOHDANTO	4
2. SUOMEN URHEILUSUKELTAJAIN LIITTO RY	4
2.1. Yleistä	4
2.2. Organisaatio ja jäsenistö	5
3. VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU (Vapepa)	6
3.1. Yleistä	6
3.2. Hallinto	7
3.3. Toimintavalmius	7
3.4. Koulutustoiminta	8
4. PELASTUSPALVELUN YLEISIÄ PERIAATTEITA	8
5. KESKEISTEN PELASTUSVIRANOMAISTEN LAINSÄÄDÄN- NÖLLISIÄ PERUSTEITA JA TOIMINTAOHJEITA	9
5.1. PELASTUSHALLINTO	
5.1.1. Pelastustoimilaki ja Valtioneuvoston päätös pelastustoimen alueista	9
5.1.2. Pintapelastus- ja vesisukellusohje	11
5.2. POLIISIHALLINTO	12
5.2.1. Poliisilaki	13
5.2.2. Ohje kadonneiden etsintä ja poliisitutkinta	13
5.2.3. Poliisin ja vapaaehtoisten pelastuspalvelun yhteistoiminta	14
5.3. RAJAVARTIOLAITOS	16
6. ESITYKSIÄ VALMIUDEN KEHITTÄMISEKSI JA YLLÄPITÄMISEKSI	17
6.1. Organisaatiomalli	17
6.2. Hälytystoiminta	18
6.3. Etsintä- ja pelastuspalveluun valmiuskoulutus ja koulutustasovaatimuksia	19
6.4. Hälytys- ja toimintavalmiuden ylläpito	20
6.5. Yhteistoiminta eri viranomaisten kanssa	21
6.6. Kustannusten korvaus	22
7. YHDISTELMÄ	22
LIITE 1: Vapepa- kortti	24
LIITE 2: Valtioneuvoston päätös pelastusalueista	25
LIITE 3: Hätäkeskusalueet	27
LIITE 4: Sukellusseurojen ja jäsenistön jakauma hälytysalueittain	29

SUOMEN URHEILUSUKELTAJAIN LIITTO RY JA VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU

1. JOHDANTO

Tämä selvitystyön tarkoituksena on käsitellä Suomen Urheilusukeltajain Liitto ry:n (SUSL) ja sen jäsenseurojen sekä Vapaaehtoisen pelastuspalvelun välistä yhteistoimintaa ja antaa perusteita urheilusukellustoiminnan kehittämiseksi siten, että urheilusukeltajat Vapepa- organisaation osana pystyisivät entistä tehokkaammin toimimaan valtakunnallisesti viranomaisten apuna etsintä- ja pelastuspalvelu- ja avunantotehtävissä.

Urheilusukeltajien osallistuminen vapaaehtoiseen pelastuspalveluun voi olla joko vedenalaisen etsintä- ja pelastuspalvelun hälytystoimintaa tai urheilusukellukseen liittyvää muuta tuki- ja avunantotoimintaa.

Hälytystoiminnassa keskeisiä yhteistoimintaviranomaisia ovat pelastus-, poliisi- ja rajavartiolaitoksen meripelastusviranomaiset. Tukitoimintoihin kuuluvat mm. eri viranomaisille ja yhteisöille annettavat asiantuntijapalvelut ja muut vedenalaiset kiireettömät avustustehtävät kuten esim. sukellusnormistoon ja laitesukellukseen liittyvät erityistehtävät, vedenalaisen ympäristön seuranta- ja tutkimustehtävät, vedenalaisten erityistapahtumien valvonta ja seurantatehtävät jne.

Selvitystyö käsittää SUSL:n ja Vapepa- organisaatioiden yleiskuvauksen, keskeisten viranomaisten ja urheilusukeltajien välisen yhteistyön normistoa sekä esityksiä vedenalaisen etsinnän organisointiin ja koulutukseen liittyviä kehitysnäkymiä.

2. SUOMEN URHEILUSUKELTAJAIN LIITTO RY

2.1. Yleistä

Suomen Urheilusukeltajain liitto ry (SUSL) on sukellusharrastuksen johtava kehittäjä ja edunvalvoja maassamme. SUSL valvoo kansallisesti harrastesukeltajien etuja ja edustaa suomalaisia sukeltajia maailmalla. SUSL ja sen eri puolella Suomea toimivat jäsenseurat tarjoavat kaikille halukkaille mahdollisuuksia sukeltaa kansainväliseen, turvalliseen elämisharrastukseen. SUSL kouluttaa seuroihin päteviä ja asiansa osaavia sukelluskouluttajia ja ohjaajia sekä tuottaa seurojen ja kouluttajien käyttöön korkealaatuisia opetusmateriaalia. Liiton toiminta perustuu vapaaehtoiseen ja palkattomaan toimintaan seuroissa ja liiton valiokunnissa. Liiton ja sen jäsenseurojen toiminta on avointa kaikille sukeltamisesta kiinnostuneille, sukelluskoulutustaustasta riippumatta.

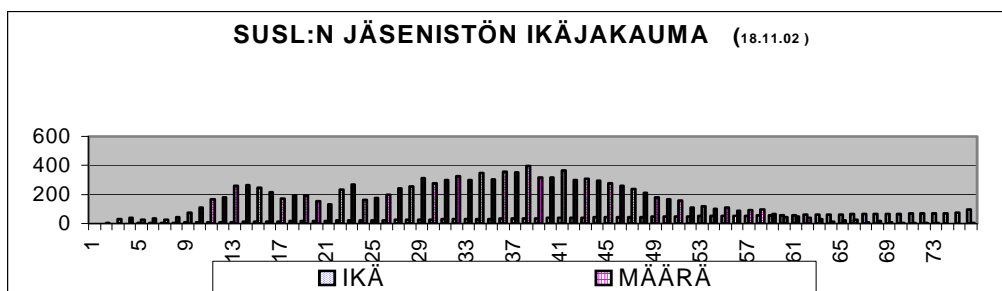
SUSL on yksi Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n (SLU) jäsenliitoista ja on edustettuna myös Suomen Olympiakomitean valtuuskunnassa. Suomen Urheilusukeltajain Liitto kuuluu myös jäsenenä kansainväliseen kattojärjestöön CMAS:iin sekä European Underwater Federationiin (EUF). SUSL on edustettuna sukelluskoulutuksen eurooppalaista CE-standardia valmistelevassa työryhmässä.

SUSL:n sukellus- ja koulutustoiminta perustuu CMAS:n määrittelemiin minimistandardeihin, joita on täydennetty yhteispohjoismaisilla sopimuksilla vastaamaan skandinaavisten olosuhteiden asettamia erikoisvaatimuksia. Kaikki SUSL:n jäsen seurat ovat sitoutuneet noudattamaan ja käyttämään toiminnassaan SUSL:n standardeja.

Kaikessa urheilusukellustoiminnassa noudatetaan SUSL:n turvamääräyksiä sekä hyvää ja turvallista sukellustapaa.

2.2. Organisaatio ja jäsenistö

Suomen Urheilusukeltajain Liitto ry:n jäsenistöön kuuluvat (18.11.02 tilaston mukaan) 208 urheilusukellusseuraa ja muutamia henkilöjäseniä. Seurojen jäsenmäärä on em. tilaston mukaan kymmenen vuoden aikana tasaisesti lisääntynyt 8960:stä 11740 henkilöön. Jäsenistöstä noin 30 % kuuluvat ikävuosiin 1 – 25 vuotta ja noin 62 % ikävuosiin 26 – 50 vuotta oheisen taulukon mukaisesti.

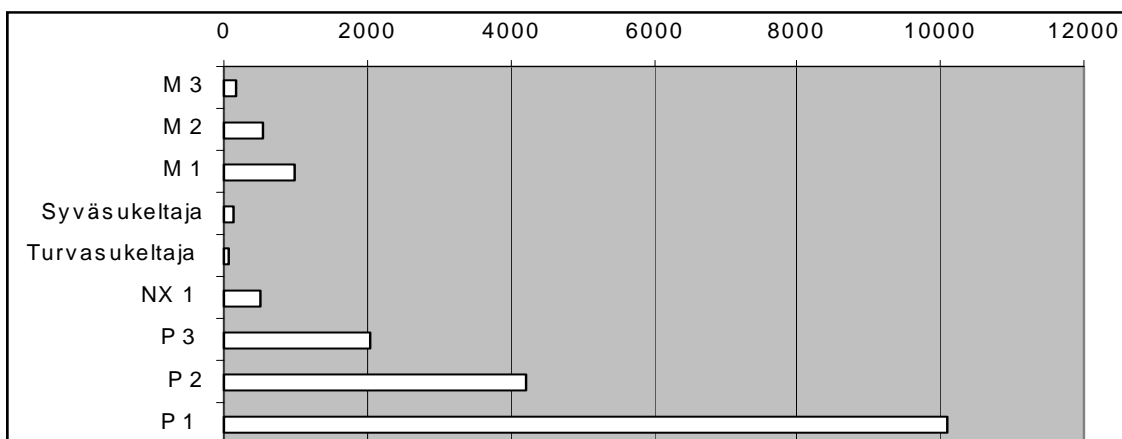
SUSL:n puheenjohtajan ja johtokunnan valitsee liiton vuosikokous. Johtokunnan apuna toimivat seuraavat valiokunnat: työ-, talous-, tekninen, nuoriso-, kilpailu-, tiede-, vapaasukellus-, sukelluskalastus- ja seuratoimintavalioikunnat.

Liiton toiminta rahoitetaan valtion avustuksilla ja omalla varainhankinnalla. Vuoden 2001 kulujäämä oli noin 1,8 milj. markkaa (0,27 MEUR). Valtion avustuksien osuus oli noin 0,5 milj. mk (80 000 EUR).

Sukeltajien ja sukelluskouluttajien luokkasuoritus edellyttää ko. kurssin hyväksytyä suorittamista. Liiton nykyinen koulutusjärjestelmä on oheisen taulukon mukainen.

SUSL:N KOULUTUSJÄRJESTELMÄ				
Vapaasukellusluokat	Sukellusluokat	Erikoiskoulutus	Kouluttajaluokat	Erikoiskouluttajat
S 1 vapaasukeltaja	Junior Scuba	N 1 nitroksisukeltaja	M 1 kouluttaja	MN 1 nitroksikoulutt.
S 2 vapaasukeltaja	P 1 sukeltaja	N 2 nitroksisukeltaja	M 2 kouluttaja	MN 2 nitroksikoulutt.
S 3 vapaasukeltaja	P 2 sukeltaja	Syväasukeltaja	M 3 kouluttaja	Syväasukelluskoulutt.
	P 3 sukeltaja	Vammaissukeltaja	Aluekouluttaja	Vammaissuk.koulutt.
	P 4 sukeltaja		Kouluttajien koulutt.	

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun kannalta merkityksellisintä ovat sukellusluokalliset (P1 – P 3)- sekä erikoiskoulutus- ja kouluttajaluokalliset sukeltajat. Vuoden 2002 tilaston mukaan sukeltaja- ja kouluttajakortteja on voimassa seuraavasti:

Kouluttajakoulutuksen tavoitteet ovat:

- M 1- kouluttaja avustaa sukelluskoulutuksessa ja on oppilaan henkilökohtainen kouluttaja
- M 2- kouluttaja johtaa P 1 – ja P 2 – koulutustapahtumia
- M 3- kouluttaja johtaa seuran koulutusta sekä P 3- koulutusta
- Aluekouluttaja johtaa ja valvoo alueen koulutusta

Sukellusluokkien kelpoisuustasoja ovat mm. seuraavat:

- P 1- sukeltaja: peruskoulutettu sukeltaja, joka voi sukeltaa ohjatusti 15 metrin syvyyteen
- P 2- sukeltaja: jatkokoulutettu sukeltaja, joka pystyy huolehtimaan omasta ja sukellusparinsa turvallisuudesta korkeintaan 30 metrin syvyyteen
- P 3- sukeltaja: sukellusjohtaja, joka johtaa koulutettuja sukeltajia erilaisissa sukellustapahtumissa ja hallitsee sukeltamisen kaikilla urheilusukelluksen syvyysalueilla, eli enintään 50 metriin asti
- NX 1- sukeltaja: sukeltaja, joka osaa sukeltaa 21 – 40 % nitroksiseoskaasulla
- NX 2- sukeltaja: sukeltaja, joka osaa sukeltaa 21 – 100 % nitroksiseoskaasulla
- Syvä sukeltaja: sukeltaja, joka hallitsee erityistaidot sukeltamiseen ilmalla 35 – 50 metrin syvyydessä
- Turvasukeltaja: sukeltaja, joka pystyy toimimaan turvasukeltajana kaikissa sukellustapahtumissa, hallitsee etsintä- ja pelastusmenetelmät veden alla, on elvytystaitoinen ja omaa perustiedot sukellustoiminnan johtamisesta.

3. VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU (Vapepa)

3.1. Yleistä

Viranomaisten mahdollisuudet sitoa huomattavia määriä resursseistaan yksittäisen onnettomuustilanteen hallintaan ovat rajallisia. Siksi pelastuspalvelusta vastaavat keskusviranomaiset ja 37 kansalaisjärjestöä perustivat vuonna 1964 Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (Vapepan). Se täydentää virallista pelastuspalvelua ja avustaa pelastustoissa viranomaisten pyynnöstä.

Vapepan perustehtävänä on auttaa avun tarpeessa olevia ihmisiä. Vapepa yhteen sovittaa eri järjestöjen ja organisaatioiden yhteistyötä, jotta auttaminen on

mahdollisimman tarkoituksenmukaista. Vapepa seuraa myös järjestöjen hälytysvalmiutta, niiden antamaa koulutusta ja käytettävissä olevaa kalustoa. Nykyaikainen valmiustietokanta tehostaa osaltaan toimintaa.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu:

- on organisoitua kansalaistoimintaa
- toimii pyyteettömästi
- tukee viranomaisia

Vapepan yhdysjärjestönä toimii Suomen Punainen Risti, joka myös koordinoi toimintaa yleisen pelastustoimen osalta. Vapaaehtoista meripelastusta koordinoi Suomen Meripelastusseura ja vapaaehtoista lentopelastusta Suomen Ilmailuliitto.

3.2. Hallinto

Valtakunnallisella tasolla toimii Vapepan keskustoimikunta ja sen työvaliokunta sekä läänintasolla läänitoimikunta tai maakuntatoimikunta. Vapepan aluetoimikunta toimii useamman kunnan alueella ja paikallistoimikunta yhden kunnan alueella.

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun keskustoimikunta koostuu Vapepaan kuuluvista järjestöistä ja organisaatioista. Vapaaehtoisen pelastuspalvelun keskustoimikunnan työn tarkoituksena on yhteen sovittaa vapaaehtoiseen pelastuspalvelutoimintaan osallistuvien, valtakunnallisten järjestöjen ja yhteisöjen sekä eri viranomaisten työtä, niin että vapaaehtoisten valmius toimia viranomaisten apuna olisi mahdollisimman hyvä.

Vapepaan kuului vuonna 2001 yhteensä 42 kansalaisjärjestöä, yritystä ja yhteisöä. Jäsenyhteisöjen pelastuspalveluryhmiin kuuluu noin 1700 hälytysryhmää ja noin 30 000 toimijaa. Lisäksi sopimuspalokunnissa toimii noin 24 000 hälytettävää henkilöä.

3.3. Toimintavalmius

Vapepa toimi vuoden 2001 aikana 302 (331/2000) tilanteessa, joista 208 (193/2000) oli kadonneiden etsintöjä. Ensihuollollisten tehtävien määrä nousi edellisen vuoden 63:sta tapauksesta 73:een.

Hälytystehtävien lisäksi Vapepan jäsenjärjestöt ovat toteuttaneet merkittävän määrän oman toiminta-alansa palvelutehtäviä. Näitä ovat mm. SPR:n ensiapupäivystykset, Suomen Meripelastusseuran auttamistoiminta, autojärjestöjen tiepalvelutoiminta, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön jäsenten kautta tapahtuva pelastustoiminta sekä Suomen Ilmailuliiton yhdistysten osallistuminen metsäpalolentojen ja lentotähystyksien toteutuksiin.

Kaikki operatiivinen tieto (hälytysryhmien tiedot, henkilötiedot, toimintaraportit ja seurantatiedot) hoidetaan valmiustietokannan kautta. Vapepa- hälytyskortti on esitetty liitteessä 1. Valmiustietokannan ylläpidosta vastaa keskustoimikunta ja tietojen päivityksestä hälytysryhmien yhteyshenkilöt. Myös viranomaiset voivat käyttää valmiustietokantaa omaan valmiussuunnitteluun liittyen.

Vapepa-foorumi 2002:ssa käsiteltiin myös hälytysjärjestelmän kehittämistä. Yhteisenä kantana hyväksyttiin toimintamalli, jossa hälytysaluejako tulisi

noudattamaan uuden hätäkeskusjärjestelmän aluejakoa, ja alueellisesti kaikki vapaaehtoisyksiköt hälyttää vapepa- hälyttäjä hätäkeskuksen antamien tietojen mukaisesti (hätäkeskusten kannalta ns. ”yhden hälytysnumeron järjestelmä”).

3.4. Koulutustoiminta

Vapepan valmiuskoulutus käsittää valtakunnallisesti 4 linjaa: pelastuspalvelun peruskurssin, etsintä-, viesti- sekä ensihuoltokurssin. Näiden linjojen sisälle on alueista riippuen kehitetty erilaisia tukevia kursseja, kuten esim. Vapepa- johtajien kursseja, taajamaetsintäkursseja, erilaisia jatkokursseja, henkisen tuen kursseja yms. tarpeesta ja aktiivisuudesta riippuen.

SPR kouluttaa valtakunnallisia valmiuskouluttajia, jotka käyvät läpi kouluttajakoulutuksen 3 moduulia

- yleinen osa ja välineosa; järjestetään piireissä,
- sisältöosa; järjestää vuosittain SPR:n keskustoimiston valmiustiimi sekä
- koulutukseen liittyen oppilaat antavat opinnäytteen.

Tällaisen koulutuksen läpikäytyään valmiuskouluttaja hyväksytään Vapepan viralliseksi kouluttajaksi ja hän saa kouluttajakortin, joka on voimassa 3 vuotta. Sen jälkeen hänen on täydennettävä tietojaan ns. täydennysosalla, joita järjestetään vuosittain.

4. PELASTUSPALVELUN YLEISIÄ PERIAATTEITA

Pelastuspalvelun suunnittelun periaatteina voidaan pitää, että

- onnettomuuden kohteeksi joutuneella henkilöllä on oikeus odottaa nopeaa, tehokasta ja järjestäytyntä apua,
- eri viranomaiset ovat velvollisia antamaan onnettomuustilanteessa tarvittavaa virka- apua,
- onnettomuuksien riskiarvioiden mukaisesti varaudutaan käyttämään viranomaisten ja eri järjestöjen hälytysyksiköitä etupainotteisesti ja
- viranomaisten onnettomuuksiin varautuminen käsittää sekä normaaliajan että poikkeusolojen riskianalyysin.

Viranomaisten ja vapaaehtoisen järjestöjen valmiustoimintoja ovat mm.

1. Normaaliaika

- Viranomaisten perusvalmius. Viranomaiset hoitavat ns. päivittäiset onnettomuudet omilla yksiköillään.
- Vapepa- organisaatiot ylläpitävät ja kehittävät valmius- ja hälytysorganisaatioitaan. Painopistealueina ovat koulutus, resursointi, hälytysvalmiuden kehittäminen ja ylläpito.

2. Normaaliajan vakava häiriötilanne

- Viranomaisten valmiuden kohottaminen riskianalyysin mukaisesti.
- Vapepa- organisaatioiden hälyttäminen vastuuviranomaisen tilannearvion mukaisesti. Painopistealueina ovat hälytysyksiköiden organisointi, pikakoulutus, tilanteen edellyttämät tukitoiminnot ja resursointi.

3. Poikkeusolot

- Viranomaisorganisaatiot ovat täysvalmiudessa. Väestönsuojeluyksiköt on perustettu. Sotilaallinen maanpuolustus on tilanteen edellyttämässä täysvalmiudessa.
- Vapepa- organisaatiot keskittyvät lähinnä tukitoimintoihin. Pääosa vapepa-henkilöstöstä on sijoitettuna eri viranomaisorganisaatioihin.

Eri onnettomuustilanteiden johtovastuu on määrätty viranomaisten omassa lainsäädännössä. Maa- ja sisävesialueilla yleisestä pelastustoimesta vastaa pelastusviranomainen ja kadonneiden henkilöiden etsinnästä poliisi. Rajavartiolaitos vastaa etsintä- ja pelastustoimesta merialueella ja ilmaiviranomainen kadoksissa olevan ilma-aluksen etsinnöistä.

Viranomainen johtaa avustus-, etsintä- tai pelastustehtävää siihen liittyvää virka-avun käyttämistä, järjestöjen henkilöiden osallistumista sekä kaluston luovuttamista että käyttöä.

Välittömästi **johtamisesta määrättäessä** otetaan huomioon tehtävän edellyttämä asiantuntemus, myös vapaaehtoisen pelastuspalvelun edustajat.

Tiedotusvastuu on viranomaisella, joka vastaa toiminnan yleisjohdosta. Vapaaehtoiset toimialajohtajat tiedottavat omasta toimialastaan viranomaisjohtajan ohjeiden mukaisesti.

Viranomaistoimintaan osallistuville vapaaehtoisille on korostettava **vaitiolovelvollisuutta**, joka perustuu lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta sekä eri viranomaisten omaan lainsäädäntöön ja määräyksiin.

5. KESKEISTEN PELASTUSVIRANOMAISTEN LAINSÄÄDÄNNÖLLISIÄ PERUSTEITA JA TOIMINTAOHJEITA

5.1. PELASTUSHALLINTO

Pelastushallinnon ja urheilusukelluksen / Vapepa yhteistyön kannalta keskeisiä lakeja, Valtioneuvoston päätöksiä ja toimintaohjeita ovat mm.

- Pelastustoimilaki (561 / 1999)
- Hätäkeskuslaki (157/2000)
- Valtioneuvoston päätös hätäkeskusalueista (21.6.2000, nro 604/2000)
- Valtioneuvoston päätös pelastustoimen alueista (7.3.2002, nro 174/2002)
- Hätäkeskusten sijaintipaikkakunnat (Sisäasiainministeriön määräyskokoelma SM-2000-1102/Tu-37, 29.6.2000)
- Pintapelastus- ja vesisukellusohje A:70 / 1.7.2002

5.1.1. Pelastustoimilaki ja Valtioneuvoston päätös pelastustoimen alueista

Pelastustoimilakia ollaan muuttamassa. Valtioneuvosto on hyväksynyt 17.10.2002 hallituksen esityksen eduskunnalle pelastuslaiksi. Uusi pelastuslaki tulisi voimaan 1.1.2004.

Pelastuslakia sovelletaan lain 1 §:n mukaan

- 1) tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisyyn, jollei muussa laissa tai asetuksessa toisin säädetä;*
- 2) pelastustoimintaan, jolla tarkoitetaan ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseksi ja pelastamiseksi, vahinkojen rajoittamiseksi ja seurausten lieventämiseksi onnettomuuksien sattuessa tai uhatessa kiireellisesti suoritettavia toimenpiteitä; ja*
- 3) väestönsuojeluun, jolla tarkoitetaan tässä laissa ihmisten ja omaisuuden suojaamista ja 2 kohdassa mainittujen tehtävien hoitamista valmiuslain (1080/1991) 2 §:ssä ja puolustustilalain (1083/1991) 1 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa sekä niihin varautumista*

Kohdissa 1) ja 2) tarkoitettujen toimintojen muodostamaa toimialaa kutsutaan pelastustoimeksi

Alueellisesta pelastustoimesta on pelastuslain 3 §:ssä säädetty, että kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa valtioneuvoston määräämällä alueella (alueen pelastustoimi), siten kuin siitä säädetään pelastustoimen alueiden muodostamisesta annetun lain (1214/2001) 4 §:ssä.

Valtioneuvosto on sisäasiainministeriön esittelystä päättänyt muodostaa maahan 22 pelastustoimen aluetta, jotka tulee olla toimintavalmiina 1.1.2004. Liitteessä 2. on valtioneuvoston päätös pelastustoimen alueiden muodostamisesta.

Vapaaehtoistoiminnasta on pelastuslain 7 §:ssä säädetty seuraavaa:

Pelastusviranomaiset voivat antaa koulutus-, neuvonta- ja valistustehtäviä pelastustoimen alalla toimiville järjestöille. Sen lisäksi, mitä edellä 5 §:ssä säädetään sopimuspalokunnista, pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia henkilöitä ja organisaatioita, ei kuitenkaan tehtävissä, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä. Vapaaehtoisten osallistumisesta pelastustoimeen säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Hälytystoiminnasta on pelastuslain 11 §:ssä määrätty seuraavaa:

Alueen pelastustoimen tulee yhteistyössä naapurialueiden, muiden pelastustoimintaan osallistuvien viranomaisten ja virka-apua antavien viranomaisten sekä hätäkeskuksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä ja avun antamisesta. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, minkä alueen yksiköitä ne ovat.

Hätäkeskuslaissa on määräykset pelastus- ja poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen hälytyspalvelusta. Lain mukaan hälytystoiminta siirtyy hätäkeskuksien valmistumisien myötä valtion ylläpidettäviksi. Hätäkeskusjärjestelmä tulee olla valmis vuoteen 2006 mennessä. Lakiin liittyen valtioneuvosto on määrännyt hätäkeskusalueet. Liitteessä 3. on esitetty hätäkeskusalueet.

Velvollisuudesta osallistua pelastustoimintaan on määrätty pelastuslain 49 §:ssä mm. seuraavaa:

Jos ihmisen pelastamiseksi tai onnettomuuden torjumiseksi on välttämätöntä, on pelastustoiminnan johtajalla oikeus määrätä palo- ja onnettomuuspaikalla tai sen läheisyydessä oleva työkykyinen henkilö, jolla ei ole pätevää syytä esteenä, avustamaan pelastustoiminnassa.

*Tehtävästä on oikeus kieltäytyä vain pätevistä syistä.
Pelastustoimintaan määrätty ei saa lähteä palo- tai onnettomuuspaikalta,
ennen kuin pelastustoiminnan johtaja on antanut siihen luvan.*

Pelastustehtäviin määrätyn palkkioista ja korvauksista on pelastuslaissa säädetty seuraavaa:

Pelastustehtäviin 49 §:n mukaan määrätylle henkilölle alueen pelastustoimi maksaa kohtuullisen palkkion.

Turmeltuneista tai hävinneistä vaatteista, varusteista ja työvälineistä suorittaa alueen pelastustoimi korvauksen pelastustoimintaan osallistuneelle henkilölle edellyttäen, että vahingosta on ensi tilassa ilmoitettu pelastustoiminnan johtajalle. Korvausta on haettava alueen pelastustoimelta kirjallisesti kolmen kuukauden kuluessa vahingon tapahtumisesta.

Pelastustoiminnassa sattuneen tapaturman korvaamisesta on säädetty seuraavaa:

Pelastustoiminnassa sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturmasta tai ammattitaudista siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain mukaan niille, jotka:

- *on 49 §:n perusteella määrätty avustamaan pelastustoiminnassa;*
- *on 56 §:n perusteella määrätty väestönsuojelukoulutukseen;*

5.1.2. Pintapelastus- ja vesisukellusohje

Tässä selvityksessä keskitytään lähinnä ohjeen vesisukellusta koskevaan osaan.

Pintapelastus- ja vesisukellusohjetta (Sisäasiainministeriön julkaisuja Sarja A:70) sovelletaan pelastustoimen vesipelastustoimintaan. Ohjeen tarkoituksena on edistää pintapelastusta ja vesisukellusta tekevien henkilöiden turvallisuutta kiinnittämällä huomiota erityisesti vesipelastustoimintaa tekevän henkilön koulutukseen ja pätevytyteen, varusteisiin, valvontaan, yhteydenpitoon sekä henkiseen ja fyysiseen kuntoon. Lisäksi vesipelastustoiminnassa tulee noudattaa palokuntien ja muiden viranomaisten täydentäviä ohjeita ja määräyksiä.

Ohjeen mukaan vesipelastustoiminta jaetaan kolmeen tasoon, joista pelastustoimen palvelutasoon määritellään riskianalyysin perusteella tarkoituksenmukaisin:

- 1. *Välitön pintapelastus- ja vesisukellusvalmius, jossa vesisukeltajien tulee olla I-tason vesisukeltajia,*
- 2. *Pintapelastus- ja sopimusperusteinen, ei välitön vesisukellusvalmius, jossa vesisukeltajat voivat olla I- tai II-tason vesisukeltajia*
- 3. *Pintapelastusvalmius ottaen huomioon alueen vesistöriskit.*

Välittömällä vesisukellusvalmiudella tarkoitetaan tässä ohjeessa päivystyksestä käynnistyvää pelastustoimintaa.

Koulutuksellisesti vesisukeltajat jaetaan kahteen tasoon:

- 1- tason vesisukeltaja, jolla on palomiehen perustutkinnon lisäksi Pelastusopiston, puolustusvoimien sukeltajakoulutus tai kevytsukeltajan tutkinto täydennettynä perehtymisellä hälytystoimintaan. Koulutusvyvyys on 15 – 50 metriä.

- 2- tason vesisukeltaja, jolla on vanhemman sammutusmiehen perustutkinnon lisäksi urheilusukelluskoulutus CMAS P 2, puolustusvoimien sukeltajakoulutus tai kevytsukeltajan tutkinto. Koulutusvyvyys on max. 15 metriä.

Vesisukellusyksikön tavoitevahvuus on (1 + 3) esimies, avustaja ja kaksi sukeltajaa.

Vesisukeltajan perusvarustukseen kuuluvat seuraavat käyttäjälleen sopivat ja työnantajan määrittämät varusteet:

- kylmältä suojaava alusasu
- sukelluspuku (soveltuvilla heijastimilla)
- räpylät
- puukko
- suurimman syvyyden taltioiva syvyysmittari
- vesisukelluslaite koko kasvo-osalla
- kello (voi olla avustajalla)
- painovyö
- turvaköysi
- tarvittaessa valaisin
- vedenalainen puheyhteys (suositus)
- vararegulaattori vesisukelluslaitteeseen (suositus)

Sukelluspaikalla tulee olla vähintään hapenantolaite sekä soveltuva ensiapuvarustus.

Vesisukellustehtävän lopettamispäätöstä tehtäessä on huomioitava, että hukuksissa olevaa ihmistä etsitään vähintään tunti hätäilmoituksesta tai pinnan alle painumisesta, elleivät muut syyt edellytä vielä pidempää etsintäaikaa.

5.2. POLIISIHALLINTO

Poliisin ja urheilusukelluksen / Vapepa yhteistyön kannalta keskeisiä lakeja ja toimintaohjeita ovat mm.

- Poliisilaki (493/1995)
- Ohje kadonneen henkilön etsintä ja poliisitutkinta (SM-2001-2321/Tu-413 5.12.2001)
- Ohje poliisin ja vapaaehtoisen pelastuspalvelun yhteistoiminnasta (SM-2002-02673/Tu-313.)

5.2.1. Poliisilaki

Poliisilain (493/1995) mukaan poliisin tehtäviä ovat mm.

- oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen,
- toimia turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa,
- annettava jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua ja
- suoritettava muut erikseen määrätyt tehtävät

Avustamisvelvollisuudesta määrätään lain 45 §:ssä, että jokainen 18 – 54 vuotias on **määräyksestä** velvollinen avustamaan poliisia hengenvaarassa olevan kadonneen etsimisessä, ihmishengen pelastamisessa, loukkaantuneen auttamisessa sekä huomattavan omaisuusvahingon tai ympäristöhaitan torjumisessa.

Edellä mainituissa samoin kuin hukkuneen etsimiseksi yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen on päällystöön kuuluvan poliisimiehen määräyksestä annettava poliisin käyttöön täyttä korvausta vastaan kohtuullisessa määrin elintarvikkeita, viestintävälineitä, kuljetus- ja työvälineitä sekä muita tarvittavia laitteita ja aineita.

Poliisia avustavan henkilön valtuuksista lain 46 § määrätään seuraavaa:

Henkilöllä, joka poliisimiehen pyynnöstä avustaa tätä virkatehtävän suorittamisessa, on tällöin oikeus poliisimiehen ohjeiden mukaisesti käyttää sellaisia poliisimiehelle kuuluvia valtuuksia, jotka poliisimies toimivaltansa rajoissa osoittaa. Oikeudesta käyttää voimakeinoja on kuitenkin voimassa, mitä 27 §:n 3 momentissa säädetään.

Korvausten suorittamisesta lain 47 §:ssä määrätään, että

- avustustyön aiheuttamista välittömistä kustannuksista suoritetaan korvaus valtion varoista
- avustustyöhön määrätty on oikeutettu saamaan valtion varoista työhön käytetyn ajan mukaan lasketun kohtuullisen palkkion
- sellaiset välittömät kustannukset, jotka ovat aiheutuneet sivulliselle henkilölle poliisin suorittamasta pakkotoimenpiteestä korvataan valtion varoista
- korvausta voidaan sovittaa tai se voidaan evätä, mikäli vahingon kärsinyt on omalla toiminnallaan tai laiminlyönnillään olennaisesti vaikuttanut vahingon syntymiseen
- tapaturmasta suoritetaan korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturman korvaamisesta on säädetty. Korvausta koskevan asian käsittelee ensimmäisenä asteena valtiokonttori.

Vaitiolovelvollisuudesta määrätään poliisilain 43 §:ssä mm. seuraavaa:

Poliisin henkilöstöön kuuluvan virkamiehen vaitiolovelvollisuudesta on voimassa, mitä valtion virkamieslain (750/94) 17 §:ssä säädetään. Sama vaitiolovelvollisuus on sillä, joka on työsopimussuhteessa poliisiin, ja sillä, joka hänelle myönnettyjen poliisivaltuuksien nojalla tai muutoin suorittaa poliisitehtävää

Poliisin henkilöstöön kuuluva tai edellisessä kohdassa mainittu henkilö ei saa tehtäviensä hoitoon kuulumattomalla tavalla käyttää hyödykseen eikä luvatta muille ilmaista sellaisia henkilön yksityisyyteen kuuluvia seikkoja, jotka hän on saanut tässä tehtävässään tietoonsa ja joiden ilmitulo voi aiheuttaa henkilölle vahinkoa tai haittaa.

5.2.2. Ohje kadonneiden etsintä ja poliisitutkinta

Poliisi voi antaa toimintavastuulle kuuluvan maastoetsinnän tai sen osan

- rajavartiolaitoksen
- puolustusvoimien tai
- koulutetun vapaaehtoisjärjestön suoritettavaksi

Etsinnän kokonaisvastuu säilyy kuitenkin poliisilla. Poliisin omat voimavarat ovat usein niin vähäiset, ettei se voi sitoa työvuorossa olevasta henkilöstöstä etsintätehtäviin kuin etsinnän yleisjohtajan. Yleisjohtajan antamien ohjeiden mukaan toimintaan osallistuvat organisaatiot johtavat omia yksiköitään ja pitävät yleisjohtajan tilanteen tasalla.

Etsinnän päätyttyä on varmistauduttava, että siihen osallistuneet ovat saaneet varmuudella tiedon toiminnan päättymisestä ja kaikki osallistujat poistuvat tehtävältä yleisjohtajan antamien ohjeiden mukaisesti. Etsintään osallistujat on ilmoittautumisen yhteydessä kirjattava ja merkittävä heidän poistumisaikansa.

5.2.3. Poliisin ja vapaaehtoisen pelastuspalvelun yhteistoiminta

Yleisenä periaatteena on, että Suomen Punainen Risti (SPR) voi laissa säädettyjen tehtäviensä toteuttamiseksi asetuksessa (239/2000) säädettyinä toimintamuotona yhteistyössä viranomaisten kanssa harjoittaa ja kehittää vapaaehtoista pelastustoimintaa. Käytännön toiminnasta vastaavat SPR:n ja Vapepan alue-, piiri- ja paikallisorganisaatiot. Edellä mainittuihin organisaatioihin kuuluvat jäsenet ovat sitoutuneet avustamaan viranomaisia pelastuspalvelu- ja vastaavissa tehtävissä ilman henkilökohtaista hyödyntävoittoa.

Vapepan ja muiden vapaaehtoisjärjestöjen käyttämisestä poliisin apuna kadonneiden henkilöiden etsinnässä on muodostunut vakiintunut käytäntö. Vapaaehtoisjärjestöjen käyttö poliisin apuna katsotaan sisältyvän poliisilain(493/1995) 45 ja 46 §:iin.

Poliisilla on vastuu etsinnän yleisjohtajasta. Vapepa toimii oman johtamisjärjestelmän mukaisesti.

Vapepa- johtaja vastaa

- vapepalaisten soveltuvuudesta ja kyvystä tehtävän suorittamiseen
- välineiden soveltuvuudesta ja kunnosta

Vapepan johtajan on toimitettava luettelo tehtävään osallistuvista henkilöistä toimintaa johtavalle poliisimiehelle, jolle tehtävän kiireellisyyden vuoksi muunlaisesta menettelystä edeltä käsin muuta sovita. Jokainen luetteloon merkitty henkilö on katsottava poliisin tehtävään määräämäksi, jos ilmoituksen vastaanottanut poliisi ei erikseen ilmoita, ettei hän hyväksy nimeltä mainitsemiaan henkilöitä tehtävään.

Vapepa- organisaatiolle soveltuvia tehtäviä ovat:

- etsintä- ja pelastustehtävät
- poliisin henkilöstön huoltotehtävät
- poliisin tehtävien yhteydessä syntyvät avustamistehtävät, joihin ei sisälly merkittävää julkisen vallan käyttöä (esim. evakuidusta huolehtiminen PoL 18 §)
- poliisin eristämisen alueen vartiointi ja valvonta

Vapepa- organisaation hälyttämisen suorittaa pääsääntöisesti hätä-/hälytyskeskus poliisimiehen ilmoituksen mukaisesti.

Vapepan organisaatioon kuuluvalla on oikeus saada poliisin avustamistehtävään osallistumisesta **poliisilain 47 §:ssä säädetty korvaukset ja palkkiot**. Korvauksen maksamisen perusteena oleva määräys ei edellytä, että tehtävä olisi siihen määrätylle vastentahtoinen. Määräyksenä pidetään edellä mainittua ilmoittautumista.

Jos Vapepan organisaatioon kuuluvat ovat sopineet järjestönsä kanssa siitä, että **he luopuvat henkilökohtaisesta korvauksesta järjestönsä hyväksi**, korvauksen perii tällöin kyseinen organisaatio. Poliisin lääninjohtojen ja vapaaehtoisen pelastuspalvelun alueorganisaatioiden tulee laatia läänikohtaiset sopimukset. Koska henkilöt luopuvat henkilökohtaisesta palkkiosta, järjestölle maksettavan korvauksen perusteena käytetään joko tehtäväkohtaisesti sovittua summaa / henkilö taikka aikaan / henkilö perustuvaa laskutusperustetta. Jos läänin alueella toimivilla joillakin vapaaehtoisorganisaatioilla ja poliisilaitoksilla on ollut voimassa jokin laskutusperuste, se tulee tarkistaa sopimuksen laatimisen yhteydessä.

Sopimuksessa on oltava lausuma kertyneiden varojen käyttämisestä. Kertyneitä varoja voidaan käyttää koulutukseen ja harjoituksiin, niihin liittyvän huollon järjestämiseen sekä varusteiden hankkimiseen. Sopimuksen sisältäessä edellä mainitut seikat, poliisin lääninjohtojen tulee hakea verottajalta sitova ennakkopäätös siitä, että vapaaehtoisjärjestölle suoritettavaa korvausta ei katsota toimintaan osallistuneelle ja henkilökohtaisesta palkkiosta organisaation hyväksi luopuneelle taikka organisaatiolle verotettavaksi tuloksi, josta olisi suoritettava ennakonpidätys. Verottajan myönteisen päätöksen jälkeen sopimus on osapuolia sitova.

Korvausta aletaan maksaa siitä hetkestä lähtien, jolloin Vapepan johtaja on ilmoittanut osallistujat poliisin kanssa sovittuna kokoontumispaikalla. Korvausta ei kuitenkaan suoriteta järjestön johtoryhmän hälyttämisestä, valmiushälyttämisestä eikä ennalta ilmoitetusta harjoitushälyttämisestä.

Avustustyöhön määrätylle korvataan välittömät kustannukset Poliisilain 47 § 1 mom. mukaan. Tällaisia korvauksia ovat aineelliset vahingot, jotka ovat syntyneet tehtävän suorittamisen aikana. Välittömiksi kustannuksiksi katsotaan myös oman auton käytöstä kotoa kokoontumispaikalle aiheutuvat kustannukset jos tällaisesta menettelystä on edeltä käsin sovittu. Oman auton käyttö korvataan valtion virkamiesten matkustussäännön mukaisesti. Samalla periaatteella korvataan etsintään käytetyn ajoneuvon kulut.

Tapaturmasta suoritetaan korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturman korvaamisesta on säädetty, jollei vahingoittunut ole tapaturmavakuutuslain (608/1948) tai muun lain perusteella oikeutettu korvaukseen. Tällaista korvausta koskevan asian käsittelee ensimmäisenä asteena valtiokonttori siten kuin siitä poliisilain 47 §:ssä säädetään. Menettely edellyttää, että henkilövahingosta ilmoitetaan ensitilassa sille poliisiyksikölle, jonka toimeksiannosta tapaturman aiheuttanutta tehtävää on suoritettu.

Etsintä-, pelastus tai avustustyöhön käytetyn esineen, kulkuvälineen tai muun omaisuuden vaurioituminen korvataan valtion varoista siten kuin valtion virantoimituksesta tai työtehtävästä aiheutuneiden eräiden vahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (794/1980) säädetään.

Vapepan koordinaatiotyötä tekevät alueelliset Suomen Punaisen Ristin valmiuspäälliköt ilmoittavat vuosittain poliisin lääninjohdoille läänin alueella toimivan Vapepan hälytysvalmiuden ja hälytystiedot. Samalla he ilmoittavat myös lukumäärätiedot käytettävissä olevista henkilöistä ja käytettävästä kalustosta. Poliisin

lääninjohdot jakavat tiedot kihlakuntien poliisilaitoksille ja poliisin hälytyskeskukselle taikka hätäkeskuslaissa tarkoitetulle hätäkeskukselle.

Toimikunnat huolehtivat alueellaan olevien hälytysryhmien tarpeellisesta koulutuksesta ja hälytysvalmiuden ylläpidosta.

Vuosittain järjestettävän koulutussuunnittelun yhteydessä poliisi ja järjestöt arvioivat yhteistoiminnasta annettua ohjetta ja esittävät poliisin ylijohdolle ja Suomen Punaiselle Ristille (Vapepan keskustoimikunnalle) tarvittavista muutoksista tai kehittämis ehdotuksista.

5.3. RAJAVARTIOLAITOS

Meripelastuksen ja urheilusukelluksen / Vapepa yhteistyön kannalta keskeinen laki on laki Rajavartiolaitoksesta (320/1999) ja Meripelastuslaki (1145/2001).

Rajavartiolain 6 §:ssä on määritelty rajavartiolaitoksen osallistumisesta etsintä- ja pelastustoimintaa seuraavaa:

Rajavartiolaitos voi suorittaa valvonta-alueellaan sellaisia tehtäviä, jotka ovat tarpeen maastoon eksyneiden tai siellä muutoin välittömän avun tarpeeseen joutuneiden henkilöiden etsimiseksi ja avustamiseksi. Kadonneen henkilön etsinnän johtovastuu kuuluu poliisille. Meripelastuspalveluun kuuluvista rajavartiolaitoksen tehtävistä säädetään erikseen.

Meripelastuslain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan

- merellä vaarassa olevien ihmisten etsimiseen ja pelastamiseen
- heille annettavaan ensiapuun sekä
- vaaratilanteeseen liittyvän radioviestinnän hoitamiseen.

Meripelastuslakia ei sovelleta

- ihmishengen pelastamiseen satamassa maihin kiinnitettynä olevalla aluksella
- aluksen ja siinä olevan lastin pelastamiseen
- alusöljyn ja aluskemikaalivahingon torjuntaan

Rajavartiolaitos on johtava meripelastusviranomainen, joka vastaa meripelastuksen järjestämisestä.

Rajavartiolaitos

- huolehtii meripelastustoimen suunnittelusta, kehittämisestä ja valvonnasta
- meripelastustoimeen osallistuvien viranomaisten ja vapaaehtoisten toiminnan yhteensovittamisesta
- johtaa ja suorittaa etsintä- ja pelastustoimintaa
- antaa meripelastustoimeen liittyvää koulutusta ja valistusta

Meripelastuslain 6 §:n mukaan meripelastustoimessa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia yhdistyksiä ja muita yhteisöjä, ei kuitenkaan tehtävissä, johon sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä. Rajavartiolaitos voi antaa meripelastustoimen alaan kuuluvia tehtäviä sekä koulutus- ja valistustehtäviä meripelastustoimen alalla toimivan vapaaehtoisen yhdistyksen tai muun yhteisön suorittavaksi.

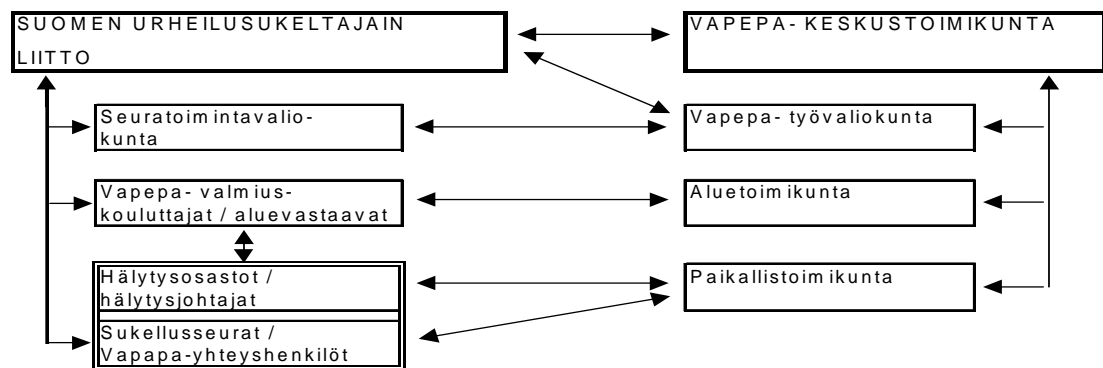
Valtio maksaa kohtuullisen palkkion ja kustannusten korvauksen meripelastustoimeen määrätuille henkilöille ja vapaaehtoiselle yhdistykselle tai muulle yhteisölle tehtävään osallistumisesta, jonka rajavartiolaitos on lain 6 §:n mukaan antanut.

6. ESITYKSIÄ VALMIUDEN KEHITTÄMISEKSI JA YLLÄPITÄMISEKSI

Tässä kappaleessa tullaan esittämään vain tiettyjä ratkaisumalleja, jotka perustuvat käytännön kokemuksiin sekä eri viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden välisiin keskusteluihin. Päätökset ratkaisumalleista tekee SUSL:n johtokunta saatuaan esityksiin tarvittavat lausunnot.

6.1. Organisaatiomalli

Suomen Urheilusukeltajain Liiton ja Vapaaehtoisen pelastuspalvelun yhteistyömalli on esitetty seuraavassa kuvassa.

SUSL jatkaa Vapepa- keskustoimikunnan jäsenliittona ja pyrkii jatkossakin säilyttämään Vapepa- työvaliokunnan jäsenyyden.

Vapepan erillisten projektien ja valtakunnallisten tapahtumien suunnittelukunnissa tulisi olla liiton seuratoimintavaliokunnan edustus, jotta seurojen tapahtumakalentereissa ja toimintasuunnitelmissa huomioidaan em. valtakunnalliset tapahtumat.

Hälytystoiminnan koordinoijaksi ja seurojen valmiuskoulutuksen toteuttajaksi esitetään nimettäväksi **sukellustoiminnan Vapepa- aluevastaavat**. Aluejaossa tulee noudattaa uuden hätäkeskuslain aluejakoa. Liitteessä 4. on esitetty seurojen ja sukeltajien jakauma hälytysalueittain. Aluevastaavien koulutuksellisia ja alueellisia ratkaisuja käsitellään kohdissa 6.3. ja 6.4.

Aluevastaavan tehtävänä olisi oman alueensa osalta:

- vastata seurojen hälytysosastojen toiminta- ja koulutusvalmiuden organisoinnista
- huolehtia seurojen hälytystoiminnan edellyttämien koulutustavoitteiden ja kalustohankintojen riittävydestä
- edustaa alueensa seuroja Vapepa- aluetoimikunnassa

Seuratasolla Vapepa- toiminnasta vastaa **Vapepa- yhteyshenkilö**. Yhteyshenkilö voi olla seurakohtainen tai paikallisesti useimman seuran yhteinen yhteyshenkilö. Yhteyshenkilön tehtävänä on mm.

- organisoida seuratasoisen hälytysryhmät paikallisen riskianalyysin mukaisesti
- huolehtia hälytysryhmien johtajien koulutustilanteesta
- pitää seurojen johtokunnat tietoisena hälytysryhmien valmiudesta koulutus- ja kalustohankintatarpeista
- päivittää hälytysryhmien tiedot Vapepa- tietokannan tiedostoihin
- toimittaa hälytyskortit (ml. henkilötiedot) aluevastaavalle ja Vapepan / SPR:n piiriin valmiuspäällikölle
- pitää paikalliset pelastustoimen viranomaiset tietoisena hälytysosaston valmiudesta

Sukellusseurojen hälytysosastoon tulee kuulua paikallisen riskianalyysin mukaisesti riittävä määrä hälytysryhmiä. Hälytysryhmän peruskokoonpano tulee olla 1 + 3 käsittäen ryhmänjohtajan, sukellusparin ja varasukeltajan / avustajan. Ryhmänjohtaja toimii ryhmänsä sukellusvanhimpana.

Hälytystoimintaa varten tulee varautua hälyttämään myös tukiryhmä käsittäen riittävä määrän henkilöitä avustaviin tehtäviin kuten ilma- ja laitehuoltoon, yleishuoltoon, kuljetus- ja opastustehtäviin, viestitoimintaan, ensiaputehtäviin jne.

Viranomaisen antaman hälytystehtävän mukaisesti tulee varmistua, että hälytysosaston:

- sukeltajien koulutustaso vastaa sukellustehtävän vaatimustasoa (sukellussyvyys, sukelluspaikka ja muut ympäristötekijät huomioiden)
- sukeltajien pitää olla tehtävään vapaaehtoisia
- sukeltajiksi määrätään vain ko. tehtävään sopivat henkilöt
- on pääsääntöisesti pystyttävä toimimaan vähintään vuorokauden ilman huoltotäydennystä
- oman henkilöstönsä osalta ollaan varauduttu riittävästi pelastus- ja ensiaputehtäviin

6.2. Hälytystoiminta

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun hälytystoimintaa ollaan kehittämässä ns. yhden hälytysnumeron periaatteelle. Toisin sanoen hätäkeskuspäivystäjä, saatuaan toimintaa johtajavalta viranomaiselta ohjeet vapaaehtoisten hälyttämisestä, yhdellä numerovalinnalla tavoittaa Vapepa- hälytyspäivystäjän, joka vastaa kaikkien Vapepa- hälytysyksiköiden jatkohälyttämisestä. Alueellisesti em. hälytystoiminta toteutettaisiin uuden hätäkeskuslain tarkoittamia hälytysalueita noudattaen.

Alueellisten Vapepa- hälytyspäivystäjien tehtävänä on mm.

- pitää ajan tasalla alueensa Vapepa- yksiköiden hälytystiedot
- hälyttää hätäkeskuksen antaman tehtävän mukaisesti käsketyt VAPEPA- yksiköiden hälyttäjät, jotka vastaavat omien hälytysyksiköiden hälyttämisestä
- olla yhteydessä naapurialueiden hälytyspäivystäjiin tilanteissa, joissa naapurialueen hälytysyksiköitä saatetaan tarvita pelastustehtäviin
- suorittaa Vapepa- organisaation antamat lisätehtävät

Urheilusukellusorganisaation hälyttäminen tarkoittaa lähinnä sukellusseurojen hälytysyksiköiden hälytystoimintaa.

Sukellusseurojen hälytysjohtajat

- suorittavat yksiköiden / ryhmien hälyttämisen
- annetun tehtävän mukaisesti kokoavat hälytysryhmät, suorittavat tarkastukset ja ilmoittautuvat käsketyssä kokoontumispaikassa
- johtavat käsketyt pelastustehtävän.

6.3. Etsintä- ja pelastuspalvelun valmiuskoulutus ja koulutustasovaatimuksia

SUSL:n nykyinen koulutusjärjestelmä antaa hyvät perustiedot ja taidot vedenalaiseen etsintä- ja pelastuspalveluun. Sekä snorkkeli- että laitesukelluskoulutuksessa korostetaan vastuullisuutta huolehtia itsestään ja sukellusparista sekä oikeaa asennetta turvamääräyksiin ja ohjeisiin. Laitesukelluskoulutukseen kuuluvat jo nykyisin perustiedot ja -taidot etsintämenetelmistä, pelastamisesta ja pelastautumisesta.

Laitesukellus- ja kouluttajakoulutuksessa tulee entisestään korostaa em. asenteellisten ja teknisten taitojen merkitystä myös Vapepa- sukellustoiminnan perusasioina.

Yhteistyössä viranomaisten kanssa on tavoitteena laatia vapaaehtoiseen pelastuspalveluun osallistuville sukeltajille standardit, jotka takaavat heidän saaneen vaaditun koulutustason. Koulutusjärjestelmän tulee käsittää sekä sukellusjohtajat että pelastuspalvelusukeltajat. Tunnisteena saavutetusta koulutustasosta myönnettäisiin kurssin hyväksyttävästi suorittaneille pelastuspalvelun sukelluskortti. Sukelluskorttien voimassaolo tulee olla määräaikainen.

Sukellusseuran pelastuspalvelu- (pepa) ryhmän johtajien ja pelastuspalvelusukeltajakoulutuksen perustana olisivat nykyiset turvasukeltaja- ja kouluttajakoulutukset. Vapepa- sukellusjohtajien ja pelastuspalvelusukeltajien koulutusvaatimuksina olisivat esim.

- vapepa- valmiuskouluttajan / aluevastaavan kouluttajaluokka CMAS M 2 täydennettynä Vapepa- valmiuskouluttajan luokkasuorituksella
- seuratason pepa- ryhmänjohtaja vähintään CMAS M 1 täydennettynä Vapepa- valmiuskoulutuksella.
- pepa- sukeltaja vähintään turvasukeltajakurssi täydennettynä Vapepa- valmiuskoulutuksella
- CMAS P1 , P2 ja P3- sukeltajat voivat toimia sukeltajina ja avustajina pepa-ryhmissä huomioiden annetun tehtävän asettamat koulutustaso- ja soveltuvuusvaatimukset

Sukeltajien valmiuskouluttajakurssi tulisi muodostaa Vapepa- valmiuskouluttajakurssista ja CMAS M 2- kouluttajakurssista siten, että M2- kurssia täydennetään Vapepa- osalla (noin yksi viikonloppu). Kurssien yhdistämisellä saavutettaisiin yhteneväinen perustaso kaikille valmiuskouluttajille.

Vapepa- / turvasukeltajan koulutus tulisi perustua nykyiseen turvasukeltajakoulutukseen. Turvasukeltajan nykyisen koulutustason mukaan kurssin suorittanut pystyy toimimaan turvasukeltajana kaikissa sukellustapahtumissa, hallitsee etsintä- ja pelastusmenetelmät veden alla, on elvytystaitoinen ja omaa perustiedot sukellustoiminnan johtamisesta. Kurssin täydentäminen Vapepa- koulutuksella lisättäisiin samalla turvasukeltajien motivaatiota seuratoimintaan.

Kortitusjärjestelmää tulee kehittää yhteistyössä Vapepa- organisaation kanssa. Sukeltajien osalta ratkaisumallina voisi olla esim. seuraava:

- valmiuskouluttajakorttina käytettäisiin Vapepan korttia lisättynä ”VA- etsintä” – merkinnällä. Kurssin vahvistavat viranomaiset ja Vapepa- organisaatio sekä kortin myöntämisestä ja kouluttajarekisterin hoitamisesta vastaa SUSL Vapepan ohjeiden mukaisesti.
- pelastuspalveluryhmän johtajakortin myöntää SUSL. Kurssin vahvistavat viranomaiset ja Vapepa- organisaatio sekä kortin myöntämisestä ja kouluttajarekisterin hoitamisesta vastaa SUSL Vapepan ohjeiden mukaisesti.
- Vapepa- sukeltajan kortin myöntää SUSL. Kurssin vahvistavat viranomaiset ja Vapepa- organisaatio sekä kortin myöntämisestä ja kouluttajarekisterin hoitamisesta vastaa SUSL Vapepan ohjeiden mukaisesti.

Kortitusjärjestelmän valinnassa on myös muita ratkaisumalleja. Valinnan kannalta on merkityksellistä, että erityisesti viranomaiset tuntevat kyseisen kortitusjärjestelmän ja pystyvät vaikuttamaan koulutukselle asetettuihin vaatimuksiin.

Valmiuskoulutusjärjestelmää kehitettäessä tulee huomioida myös Pelastusopiston mahdollisuudet kurssien toimeenpanossa. Pelastuspalvelun johtamisen yhtenäistämiseksi tulee selvittää sukellustoiminnan Vapepa- valmiuskouluttajien ja VPK- sukellusjohtajien täydennys- ja jatkokoulutuksen järjestämistä yhteisesti Pelastusopistolla. Kurssien rahoituksessa tulee huomioida Maanpuolustuskoulutus ry:n pelastuspalveluun ja väestönsuojeluun varatut määrärahat.

Pelastustoimen pinta- ja vesisukellusohjeessa (SM:n julkaisu sarja A:70) liitteessä 1 on esitetty vesisukeltajien peruskoulutusväylät. II- tason vesisukeltajaväylän rinnalle esitetään lisättäväksi koulutusväylä henkilöille, jotka eivät kuulu VPK- organisaatioon, mutta olisivat käytettävissä vapaaehtoisina kunnan pelastushallinnon vesisukellustehtäviin II- tason vesisukeltajina. Vanhemman sammutusmiehen koulutuksen sijasta em. henkilöstö suorittaisi pelastustoimen perehdyttämiskoulutuksen yleisestä pelastushallinnosta ja hälytystoiminnasta. Koulutuksesta vastaisi alueen pelastustoimi.

6.4. HÄLYTYS- JA TOIMINTAVALMIUDEN YLLÄPITO

Hälytys- ja toimintavalmiuden ylläpito käsittää sekä hallinnolliset että operatiiviset toimenpiteet. Ennakoidusti hyvin hoidetut hallinnolliset toimenpiteet luovat edellytykset onnistuneille hälytystoimenpiteiden toteutukselle.

Vapaaehtoiseen pelastuspalveluun liittyviä **hallinnollisia toimenpiteitä** olisivat mm

1) SUSL:n johtokunta ja valiokunnat

- yhteistyökysymykset Vapepa- keskustoimikunnan ja sen jäsenliittojen kanssa
- Vapepa- sukellustoimintaan liittyvät yhteistyökysymykset eri ministeriöiden ja keskushallintojen kanssa
- valmius- ja vedenalaisen pelastustoimen koulutusjärjestelmän kehittäminen, toteutus, standardointi ja kortitus
- Vapepa- sukellustoimen organisointi
- seuratoiminnan ohjaus
- resurssi- ja tukipalvelut
- koulutettujen Vapepa- sukeltajien ja sukellusasiantuntijoiden tietopankin ylläpito

2) Vapepa- aluevastaava omalla vastuualueellaan

- hälytysosastojen Vapepa- koulutuksen toimeenpano
- hälytysosastojen organisointi
- hälytysosastojen yhteystietojen seuranta
- yhteistyökysymykset Vapepa- hälyttäjien kanssa
- yhteistyökysymykset alueensa hätäkeskuksen kanssa
- yhteistyökysymykset eri viranomaisten ja järjestöjen kanssa
- osallistuminen Vapepa- aluetoimikunnan toimintaan
- vedenalaisen etsintä- ja pelastustoimen asiantuntijapalvelut
- resurssi- ja tukipalvelut

3) Sukellusseuran johtokunta ja Vapepa- yhteyshenkilö

- vapepa- koulutuksen toimeenpano
- hälytysosaston organisointi
- hälytys suunnitelman ja toimenpideluettelon laadinta ja päivitys
- Vapepa- tietokannan päivitys
- yhteistyökysymykset kunnan ja paikallisviranomaisten kanssa
- osallistuminen Vapepa- paikallistoimikunnan toimintaan
- kalustollisen hälytysvalmiuden ylläpito
- resurssi- ja tukipalvelut

Vapaaehtoiseen pelastuspalveluun liittyviä **operatiivisia toimenpiteitä** vastuualueittain ovat mm.

1) Vapepa- aluevastaava omalla vastuualueellaan

- hälytystiedon saatuaan ko. hälytysosaston toimintavalmiuden ja hälytystoimenpiteiden käynnistymisen varmistaminen
- lisäyksiköiden hälytysvalmiuden tarkistaminen
- varautuminen sukellusasiantuntijatehtäviin

2) Sukellusseuran hälytysjohtajat / hälyttäjät

- hälytystiedon saatuaan hälytystoimenpiteiden suoritus
- sukellusjohtajan määrääminen ja osaston kokoaminen
- tehtävän mukainen tilanteenarvio, suunnitelma ja toimeenpano
- jälkitoimenpiteet

6.5. Yhteistoiminta eri viranomaisten kanssa

Viranomaisten ja urheilusukeltajien välisessä yhteistoiminnassa on valtakunnallisesti huomattavia eroja. Monen seuran osalta yhteistoimintakysymykset on hoidettu esimerkillisesti, mutta myös muitakin ratkaisumalleja on ollut nähtävissä. Avainsanoina yhteistyöasioissa ovat luottamus, henkilösuhteet ja resurssitiedot.

Yhteistoiminta eri viranomaisten kanssa tulee olla aktiivista sekä liitto- että seuratasoilla. Urheilusukeltajien velvollisuutena on osoittaa ja pitää viranomaiset tietoisena henkilöstöllisestä, ”ammattillisesta” ja kalustollisesta valmiudesta vastata sekä hälytysluontoisista että muista avunantotehtävistä.

Etsintä- ja pelastuspalveluun liittyvät tehtävät ovat lukumääräisesti olleet suurimmat. Edellä mainittujen viranomaisten lisäksi tulee yhteistyökysymykset olla myös muiden viranomaisten kanssa hoidetut kuten esim. ympäristö- ja merimuseoviranomaisten toimialaan liittyvät kysymykset.

6.6. Kustannusten korvaus

Urheilusukeltajien osallistuminen vedenalaisiin etsintä- ja pelastuspalvelutehtäviin on perustunut seurojen ja paikallisten viranomaisten keskinäisiin sopimuksiin. Korvausten maksamisessa on ollut alueellisia ja paikallisia eroja.

Korvausten ja palkkioiden määrittelyssä on huomioitava mm, että

- kyseessä on nimensä mukaisesti vapaaehtoinen toiminta
- on viranomaisten johdossa tapahtuvaa toimintaa
- ei kilpaile toimialan yritysten markkinaosuuksista
- vapaaehtoisille ei saa aiheutua kohtuuttomia, henkilökohtaisia lisäkustannuksia
- on varmistuttu työnantajan vaatimuksista osallistua työaikana hälytystehtäviin

Viranomaisten lainsäädännön mukaan Vapepa- organisaatioon kuuluvalla on oikeus saada avustustehtäviin osallistumisesta laissa säädetyt korvaukset ja palkkiot. Poliisin ylijohto on neuvotellut Vapaaehtoisen pelastuspalveluorganisaation kanssa yhteistoimintakysymyksistä. Neuvotteluun perustuen on laadittu ohje ”Poliisin ja Vapaaehtoisen pelastuspalvelun yhteistoiminnasta”. Ohjetta sovelletaan soveltuvin osin myös muuhun pelastuspalveluun.

Ohjeessa on määritelty korvausten maksuperusteet. Kustannusten korvausmenettely perustuu viranomaisen ja vapaaehtoisorganisaation alueelliseen sopimukseen. Em. sopimuksen mukaisesti palkkioiden maksamisesta sovitaan, että

- vapaaehtoiset luopuvat henkilökohtaisesta korvauksesta järjestön hyväksi
- järjestölle maksettavan korvauksen perustana on tehtäväkohtaisesti sovittu summa / henkilö tai aika / henkilö
- korvausta maksetaan hetkestä, jolloin Vapepa- johtaja ilmoittaa osallistujat poliisin kanssa sovitulla kokoontumispaikalla
- korvausta ei suoriteta johtoryhmän hälyttämisestä, valmiushälyttämisestä eikä harjoitushälyttämisestä
- sopimuksessa on oltava lausuma kertyneiden varojen käyttämisestä kuten koulutukseen, harjoituksiin, huoltoon ja varusteiden hankintaa
- poliisin läänijohto hakee verottajalta ennakkopäätöksen, että korvaukset eivät ole osallistujille tai organisaatiolle verotettavaa tuloa

Ohjeessa on erikseen määritelty ansiomenetyskorvaus, välittömien kustannusten korvaaminen, tapaturman korvaaminen ja omaisuusvahingon korvaaminen.

Ohjeessa esitetty ratkaisumalli yhdenmukaistaa korvausmenettelyn ja toisaalta on nähtävissä, että valtakunnallisesti sukellusseurat hyötyvät lisääntyvillä koulutustapahtumilla, suuremmilla toiminta-avustuksilla ja tehokkaammalla yhteistoiminnalla sukellus- ja muiden järjestöjen kanssa.

7. YHDISTELMÄ

Viranomaisten lainsäädäntö ja toimintaohjeisto on uusittu tai uusinnan alaisena. Uusi lainsäädäntö mahdollistaa entistä selkeämmin vapaaehtoisen pelastuspalveluorganisaation määräämisen pelastustoimen tehtäviin. Uuden viranomaisradioverkon

(VIRVE) käyttöönotto tehostaa viranomaisten johtamisjärjestelmää. Onnettomuustilanteen johtamistoiminnassa, VIRVE- järjestelmää täydentävänä, on käytettävissä vapaaehtoisten uuden sukupolven viestijärjestelmät.

Selvityksessä on esitetty eräs ratkaisumalli urheilusukeltajien organisoitumisesta Vapaaehtoisen pelastuspalvelun kokonaiskenttään. Suomen Urheilusukeltajain liiton johtokunnan on tehtävä linjaratkaisut sukeltajien Vapepa- organisaatiosta, yhteistyössä seurojen kanssa valita alueelliset vastuuhenkilöt ja hankkia seurojen sitoutuminen ratkaisumalliin. Vapepa- toiminnan kehittämistyöhön ja toimeenpanoon tarvitaan kaikkien avointa ja aktiivista panosta. Selkeän toimintamallin lisäksi keskeistä ovat myös kiinteät ja luottamukselliset henkilösuhteet niin viranomaisten kuin muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

LIITE 1.

 VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU HÄLYTYSKORTTI		Päiväys 15.9.2005	
RYHMÄN / YKSIKÖNTIEDOT			
Ryhmän nimi / järjestö		Paikkakunta	
Vapepa –toimikunta	Hätä-/hälytyskeskus	Kihlakunta	
RYHMÄN HÄLYTYSTIEDOT			
1.Nimi	Matkapuhelin	Kotipuhelin	Työpuhelin
2.Nimi	Matkapuhelin	Kotipuhelin	Työpuhelin
3.Nimi	Matkapuhelin	Kotipuhelin	Työpuhelin
HENKILÖSTÖ		Henkeä	ERIKOISOSAAMINEN
Hälytysryhmän kokonaisvahvuus			
Lähtövalmiusarvio:			
-saatavissa 0 – 1 tunnissa			
-saatavissa 1 – 3 tunnissa			
TOIMIALUEET			
Ensiapu	Lentopelastus	Sammutus	Lastenhoito
Etsintä	Viestitys	Ympäristöonnettomuus	Majoitus
Vesistöetsintä	Kuljetus	Henkinen tuki	Muonitus
KALUSTO		Luku- määrä	Lisätietoja
RYHMÄN / YKSIKÖN YHTEYSTIEDOT			
Nimi			
Lähiosoite			
Postinumero	Postitoimipaikka		
Sähköpostiosoite			
Matkapuhelin	Kotipuhelin	Työpuhelin	
LISÄTIETOJA			

Valtioneuvoston päätös pelastustoimen alueista

Annettu Helsingissä 7 päivänä maaliskuuta 2002

Valtioneuvosto on sisäasiainministeriön esittelystä päättänyt 13 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain pelastustoimen alueiden muodostamisesta (1214/2001) 3 §:n nojalla:

Pelastustoimen alueet

Pelastustoimen alueet ja niihin kuuluvat kunnat ovat:

1. Helsinki

Helsinki.

2. Länsi-Uusimaa

Espoo, Hanko, Inkoo, Karjaa, Karjalohja, Karkkila, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Nummi-Pusula, Pohja, Sammatti, Siuntio, Tammisaari, Vihti.

3. Keski-Uusimaa

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Tuusula, Vantaa.

4. Itä-Uusimaa

Askola, Lapinjärvi, Liljendal, Loviisa, Myrskylä, Pernaja, Porvoo, Pukkila, Ruotsinpyhtää, Sipoo.

5. Varsinais-Suomi

Alastaro, Askainen, Aura, Dragsfjärd, Halikko, Houtskari, Iniö, Kaarina, Karinainen, Kemiö, Kiikala, Kisko, Korppoo, Koski TI, Kustavi, Kuusjoki, Laitila, Lemu, Lieto, Loimaa, Loimaan kunta, Marttila, Masku, Mellilä, Merimasku, Mietoinen, Muurla, Mynämäki, Naantali, Nauvo, Nousiainen, Oripää, Paimio, Parainen, Perniö, Pertteli, Piikkiö, Pyhäranta, Pöytyä, Raisio, Rusko, Rymättylä, Salo, Sauvo, Somero, Suomensjärvi, Särkisalo, Taivassalo, Tarvasjoki, Turku, Uusikaupunki, Vahto, Vehmaa, Velkua, Västanfjärd, Yläne.

6. Kanta-Häme

Forssa, Hattula, Hauho, Hausjärvi, Humppila, Hämeenlinna, Janakkala, Jokioinen, Kalvola, Lammi, Loppi, Renko, Riihimäki, Tammela, Tuulos, Ypäjä.

7. Päijät-Häme

Artjärvi, Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Sysmä.

8. Kymenlaakso

Anjalankoski, Elimäki, Hamina, Iitti, Jaala, Kotka, Kouvola, Kuusankoski, Miehikkälä, Pyhtää, Valkeala, Vehkalahti, Virolahti.

9. Etelä-Karjala

Imatra, Joutseno, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Saari, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari, Uukuniemi, Ylämaa.

10. Etelä-Savo

Enonkoski, Haukivuori, Heinävesi, Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Jäppilä, Kangasniemi, Kerimäki, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Pieksämäen mlk, Punkaharju, Puumala, Rantasalmi, Ristiina, Savonlinna, Savonranta, Sulkava, Virtasalmi.

11. Keski-Suomi

Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jyväskylän mlk, Jämsä, Jämsänkoski, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Korpilahti, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Leivonmäki, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Pylkönmäki, Saarijärvi, Sumiainen, Suolahti, Toivakka, Uurainen, Viitasaari, Äänekoski.

12. Pirkanmaa

Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Kuhmalahti, Kuru, Kylmäkoski, Lempäälä, Luopioinen, Längelmäki, Mouhijärvi, Mänttä, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Sahalahti, Suodenniemi, Tampere, Toijala, Urjala, Valkeakoski, Vammala, Vesilahti, Viiala, Viljakkala, Vilppula, Virrat, Ylöjärvi, Äetsä.

13. Satakunta

Eura, Eurajoki, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kiikoinen, Kiukainen, Kodisjoki, Kokemäki, Kullaa, Köyliö, Lappi, Lavia, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Noormarkku, Pomarkku, Pori, Punkalaidun, Rauma, Siikainen, Säskylä, Ulvila, Vampula.

14. Etelä-Pohjanmaa

Alahärmä, Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Jalasjärvi, Jurva, Karijoki, Kauhajoki, Kauhava,

Kortesjärvi, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Lehtimäki, Nurmo, Peräseinäjoki, Seinäjoki, Soini, Teuva, Töysä, Vimpeli, Ylihärmä, Ylistaro, Ähtäri.

15. Pohjanmaa

Isokyrö, Kaskinen, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Laihia, Maalahti, Maksamaa, Mustasaari, Närpiö, Oravainen, Pedersöre, Uusikaarlepyy, Vaasa, Vähäkyrö, Vöyri.

16. Keski-Pohjanmaa

Halsua, Himanka, Kannus, Kaustinen, Kokkola, Kruunupyyl, Kälviä, Lestijärvi, Luoto, Lohtaja, Perho, Pietarsaari, Toholampi, Ullava, Veteli.

17. Pohjois-Savo

Iisalmi, Juankoski, Kaavi, Kangaslampi, Karttula, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Nielsiä, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Varpaisjärvi, Vehmersalmi, Vesanto, Vieremä.

18. Pohjois-Karjala

Eno, Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kesälahti, Kiihtelysvaara, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Pyhäselkä, Rääkkylä, Tohmajärvi, Tuupovaara, Valtimo, Värtsilä.

19. Jokilaaksot

Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kalajoki, Kestilä, Kärsämäki, Merijärvi, Nivala, Oulainen, Pattijoki, Piippola, Pulkki, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Raahe, Rantsila, Reisjärvi, Ruukki, Sievi, Siikajoki, Vihanti, Ylivieska.

20. Kainuu

Hyrnsalmi, Kajaani, Kuhmo, Puolanka, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi, Vaala, Vuolijoki.

21. Oulu-Koillismaa

Hailuoto, Haukipudas, Ii, Kempele, Kiiminki, Kuivaniemi, Kuusamo, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Oulunsalo, Pudasjärvi, Taivalkoski, Tyrnävä, Utajärvi, Yli-Ii, Ylikiiminki.

22. Lappi

Enontekiö, Inari, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Rovaniemen mlk, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Tornio, Utsjoki, Ylitornio

Kielellinen jaotus

Länsi-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Kymenlaakson pelastustoimen alueet ovat suomenkielisiä suomenkielisten ja kaksikielisiä kaksikielisten kuntien osalta. Mainittujen pelastustoimen alueiden asukkaiden enemmistö on suomenkielinen.

Varsinais-Suomen, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan pelastustoimen alueet ovat suomenkielisiä suomenkielisten, ruotsinkielisiä ruotsinkielisten ja kaksikielisiä kaksikielisten kuntien osalta. Mainittujen pelastustoimen alueiden asukkaiden enemmistö on suomenkielinen.

Helsingin pelastustoimen alue on kaksikielinen. Pelastustoimen alueen asukkaiden enemmistö on suomenkielinen.

Muut kuin 1, 2 ja 3 momentissa mainitut pelastustoimen alueet ovat suomenkielisiä.

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Valitusosoitus

Tästä päätöksestä saa valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valitus voidaan tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon Unioninkatu 16, 00130 Helsinki, 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös on julkaistu säädöskokoelmassa. Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi, kotikunta ja yhteystiedot sekä valituksen kohteena oleva päätös, päätökseen haettava muutos ja haettavan muutoksen perusteet.

Helsingissä 7 päivänä maaliskuuta 2002

Sisäasiainministeri *Ville Itälä*

Pelastusylijohtaja Pentti Partanen

LIITE 3.**Hätäkeskusalueet (Vuoteen 2006 mennessä)**

Hätäkeskusalueet ja niihin kuuluvat kunnat ovat:

1. Uudenmaan hätäkeskusalue

Askola, Hanko, Hyvinkää, Inkoo, Järvenpää, Karjaa, Karjalohja, Karkkila, Kerava, Lapinjärvi, Liljendal, Lohja, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Nummi-Pusula, Nurmijärvi, Pernaja, Pohja, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Ruotsinpyhtää, Sammatti, Sipoo, Tammisaari, Tuusula, Vihti.

2. Varsinais-Suomen hätäkeskusalue

Alastaro, Askainen, Aura, Dragsfjärd, Halikko, Houtskari, Iniö, Kaarina, Karinainen, Kemiö, Kiikala, Kisko, Korppoo, Koski Tl, Kustavi, Kuusjoki, Laitila, Lemu, Lieto, Loimaa, Loimaan kunta, Marttila, Masku, Mellilä, Merimasku, Mietoinen, Muurla, Mynämäki, Naantali, Nauvo, Nousiainen, Oripää, Paimio, Parainen, Perniö, Pertteli, Piikkiö, Pyhäranta, Pöytyä, Raisio, Rusko, Rymättylä, Salo, Sauvo, Somero, Suomusjärvi, Särkisalo, Taivassalo, Tarvasjoki, Turku, Uusikaupunki, Vahto, Vehmaa, Velkua, Västanfjärd, Yläne.

3. Satakunnan hätäkeskusalue

Eura, Eurajoki, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kiikoinen, Kiukainen, Kodisjoki, Kokemäki, Kullaa, Köyliö, Lappi, Lavia, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Noormarkku, Pomarkku, Pori, Punkalaidun, Rauma, Siikainen, Säkylä, Ulvila, Vampula.

4. Hämeen hätäkeskusalue

Artjärvi, Asikkala, Forssa, Hartola, Hattula, Hauho, Heinola, Hausjärvi, Hollola, Humppila, Hämeenkoski, Hämeenlinna, Janakkala, Jokioinen, Kalvola, Kärkölä, Lahti, Lammi, Loppi, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Renko, Riihimäki, Sysmä, Tammela, Tuulos, Ypäjä.

5. Pirkanmaan hätäkeskusalue

Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Kuhmalahti, Kuorevesi, Kuru, Kylmäkoski, Lempäälä, Luopioinen, Längelmäki, Mouhijärvi, Mänttä, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Sahalahti, Suodenniemi, Tampere, Toijala, Urjala, Valkeakoski, Vammala, Vesilahti, Viiala, Viljakkala, Vilppula, Virrat, Ylöjärvi, Äetsä.

6. Kaakkois-Suomen hätäkeskusalue

Anjalankoski, Elimäki, Hamina, Iitti, Imatra, Jaala, Joutseno, Kotka, Kouvola, Kuusankoski, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Parikkala, Pyhtää, Rautjärvi, Ruokolahti, Saari, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari, Uukuniemi, Valkeala, Vehkalahti, Virolahti, Ylämaa.

7. Etelä-Savon hätäkeskusalue

Anttola, Enonkoski, Haukivuori, Heinävesi, Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Jäppilä, Kangaslampi, Kangasniemi, Kerimäki, Mikkeli, Mikkelin mlk, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Pieksämäen mlk, Punkaharju, Puumala, Rantasalmi, Ristiina, Savonlinna, Savonranta, Sulkava, Virtasalmi.

8. Pohjois-Savon hätäkeskusalue

Iisalmi, Juankoski, Kaavi, Karttula, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Nilsia, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Varpasjärvi, Vehmersalmi, Vesanto, Vieremä.

9. Pohjois-Karjalan hätäkeskusalue

Eno, Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kesälahti, Kiihtelysvaara, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Pyhäselkä, Rääkkylä, Tohmajärvi, Tuupovaara, Valtimo, Värtsilä.

10. Keski-Suomen hätäkeskusalue

Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jyväskylän mlk, Jämsä, Jämsänkoski, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Korpilahti, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Leivonmäki, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Pylkönmäki, Saarijärvi, Sumiainen, Suolahti, Toivakka, Uurainen, Viitasaari, Äänekoski.

11. Pohjanmaan hätäkeskusalue

Alahärmä, Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Halsua, Himanka, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Jalasjärvi, Jurva, Kannus, Karijoki, Kaskinen, Kauhajoki, Kauhava, Kaustinen, Kokkola, Korsnäs, Korttesjärvi, Kristiinankaupunki, Kruunupyy, Kuortane, Kurikka, Kälviä, Laihia, Lappajärvi, Lapua, Lehtimäki, Lestijärvi, Lohtaja, Luoto, Maalahti, Maksamaa, Mustasaari, Nurmo, Närpiö, Oravainen, Pedersören kunta, Perho, Peräseinäjoki, Pie- tarsi, Seinäjoki, Soini, Teuva, Toholampi, Töysä, Ullava, Uusikaarlepyy, Vaasa, Veteli, Vimpeli, Vähäkyrö, Vöyri, Ylihärmä, Ylistaro, Ähtäri.

12. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun hätäkeskusalue

Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Hailuoto, Haukipudas, Hyrynsalmi, Ii, Kajaani, Kalajoki, Kempele, Kestilä, Kiiminki, Kuhmo, Kuivaniemi, Kuusamo, Kärsämäki, Liminka, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Oulu, Oulunsalo, Paltamo, Pattijoki, Piippola, Pudasjärvi, Pulkkila, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Raahe, Rantsila, Reisjärvi, Ristijärvi, Ruukki, Sievi, Siikajoki, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Temmes, Tyrnävä, Utajärvi, Vaala, Vihanti, Vuolijoki, Yli-Ii, Ylikiiminki, Ylivieska.

13. Lapin hätäkeskusalue

Enontekiö, Inari, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Rovaniemi, Rovaniemen mlk, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Tornio, Utsjoki, Ylitornio.

(14. Helsingin hätäkeskusalue)

(15. Maarianhaminan hätäkeskusalue)

SUSL:N JÄSENSEURAT HÄLYTYSALUEITTAIN

(18.11.2002)

Häkealue	Seuroja	Jäseniä
Helsingin häkealue	56	2610
Uudenmaan häkealue	14	569
Varsinais-Suomen häkealue	20	730
Satakunnan häkealue	10	843
Hämeen häkealue	14	894
Pirkanmaan häkealue	23	1219
Kaakkois-Suomen häkealue	10	874
Etelä-Savon häkealue	8	479
Pojois-Savon häkealue	6	517
Pohjois-Karjalan häkealue	7	467
Keski-Suomen häkealue	9	502
Pohjanmaan häkealue	12	708
Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun häkealue	7	622
Lapin häkealue	10	640
Maarianhaminan häkealue	2	66
YHTEENSÄ	208	11740